

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Запорізький національний університет
Університет Казимира Великого
Міжнародна освітньо-культурна асоціація
Україно-Американська асоціація працівників вищої школи
Литовський університет спорту
Університет Фірат

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬСТВА: ІСТОРІЯ, СЬОГОДЕННЯ, МАЙБУТНЄ

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
Міжнародної науково-практичної конференції
(онлайн)**

(Київ, 11 квітня 2024 року)

Київ 2024

**Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Запорізький національний університет
Університет Казимира Великого
Міжнародна освітньо-культурна асоціація
Україно-Американська асоціація працівників вищої школи
Литовський університет спорту
Університет Фірат**

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬСТВА: ІСТОРІЯ, СЬОГОДЕННЯ, МАЙБУТНЄ

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ (ОНЛАЙН)**

(Київ, 11 квітня 2024 року)

Київ 2024

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено**

УДК 316.3:[93/94+001.18
Ф 94

Фундаментальні та прикладні проблеми суспільства:
Ф 94 історія, сьогодення, майбутнє [Електронний ресурс] : тези
доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 11 квіт. 2024 р.) /
відп. ред. А. Кравченко. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т,
2024. – 313 с. – Укр. та інозем. мовами.
ISBN 978-966-918-119-0
DOI: DOI: 10.31617/k.knute.2024-04-11

У тезах доповідей Міжнародної науково-практичної конференції
«Фундаментальні та прикладні проблеми суспільства: історія, сьогодення,
майбутнє» висвітлено актуальні фундаментальні і прикладні проблеми
розвитку сучасного суспільства, здійснено критичну аналітику світових
політичних, соціально-економічних та культурних трендів. Розглянуто
перспективи формування інформаційно-цифрової реальності та її вплив на
логіку і траєкторії змін глобальних та локально-національних параметрів
суспільства. Видання розраховано на наукових працівників у сфері філо-
софії, політології, соціології, педагогіки, викладачів, аспірантів, студентів.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за
зміст матеріалів несуть автори.

УДК 316.3:[93/94+001.18

Редакційна колегія: А. Кравченко (відп. ред.), д-р філос. наук,
доц., завідувач кафедри філософії, соціології та політології;
Н. Крохмаль, канд. філос. наук, доц.; М. Ліпін, д-р філос. наук, доц.

Відповідальний за випуск М. Ліпін, д-р філос. наук, доц.

ISBN 978-966-918-119-0

© Державний торговельно-економічний
університет, 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	13
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	15
БАРАНОВСЬКИЙ Фелікс ПОПУЛІЗМ – «ТРОЯНСЬКИЙ КІНЬ» АВТОРИТАРНОГО СВІТУ ДЛЯ СУЧАСНОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО ПОРЯДКУ	15
БАЛАБАН Ростислав РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ: СПРОМОЖНІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВІЙНИ	18
НІКІТЕНКО Віталіна АНДРЮКАЙТЕНЕ Регіна ВОРОНКОВА Валентина СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК КОНЦЕПЦІЇ ЦИФРОВОГО ГУМАНІЗМУ ЗА ДОБИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ І ЦИФРОВІЗАЦІЇ	25
ДОДОНОВ Роман ЗМІНА ПАРАДИГМ УПРАВЛІННЯ ІСТОРИКО- КУЛЬТУРНОЮ СПАДЩИНОЮ В УКРАЇНІ.....	29
КРАВЧЕНКО Алла МИСЛЕННЯ ЯК АТРИБУТИВНА СКЛАДОВА АНТРОПОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ.....	32
KAMIONKA Mateusz «NEW» KIDS AT SCHOOL. CHALLENGES OF THE POLISH EDUCATION SYSTEM TOWARDS YOUNG REFUGEES FROM UKRAINE, ON THE EXAMPLE OF OLKUSZ COUNTY	36
ALPEISSOVA Sholpan FORCED MIGRATION AS A THREAT OF LOSS NATIONAL IDENTITY	38
КЛИМЕНКО Олена ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ТРАВМИ У ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ	42

ПЕРСПЕКТИВИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ХХІ СТ.: ГЛОБАЛЬНЕ І ЛОКАЛЬНЕ

НЕКРЯЧ Анастасія

ЛОКАЛІЗМ ЯК СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ
СПРОМОЖНИХ МІСЦЕВИХ ГРОМАД..... 45

VAYSMAN-SAKHNIUK ALEXANDRA Olga

CULTURAL TRAUMA IN FORCED MIGRANTS 50

ОБЛАП Павло

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ ПІДХІД
ДО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА У ХХІ СТОЛІТТІ..... 53

КОЛОМІЄЦЬ Марія

БОРОВСЬКА Людмила

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЛОКАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ:
ПОШУК БАЛАНСУ 58

ІСАКОВА Олена

ГУБИЦЬКИЙ Любомир

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ 4.0. СУТНІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ,
ОСОБЛИВОСТІ..... 61

НІКОНОВА Анна

КРАВЧЕНКО Алла

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЛОКАЛІЗАЦІЯ: ОБ'ЄДНАННЯ
ТА РІЗНОМАНІТНІСТЬ..... 64

ВЕЛИЧКО Софія

КИЗИМЕНКО Ірина

СИНЕРГІЯ ТЕХНОЛОГІЙ І ЛЮДСЬКОЇ ЕВОЛЮЦІЇ:
МАЙБУТНЄ В ЕПОХУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ
ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ..... 68

ПРОКОПЧУК Ірина

ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ПОЛІТИЧНА
КОМУНІКАЦІЯ ДЕРЖАВИ НА СВІТОВОМУ РІВНІ 71

ДАВИДЕНКО Олександр КИЗИМЕНКО Ірина МАЙБУТНЄ СВІДОМОСТІ: ЕВОЛЮЦІЯ МИСЛЕННЯ В ЕРУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	75
БІЛОУС Карина ВОРОБІЙОВА Ганна КОВІД ТА ВІЙНА В УКРАЇНІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ВЕЛИКІ КОРПОРАЦІЇ У США	78
ГУБИЦЬКИЙ Любомир МЕЛЬНИК Ганна ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ УКРАЇНІ (2022–2024 рр.).....	81
ЗАПОРОЖЕЦЬ Олександр ДЕМОКРАТІЯ ПІД ТИСКОМ: АНАЛІЗ АНТИДЕМОКРАТИЧНОГО РУХУ У СУЧАСНІЙ ПОЛІТИЦІ ЄВРОПИ.....	85
СКРИПЧЕНКО Ігор ПРОТЕСТНИЙ «РУХ ЧАЮВАННЯ» ЯК ЧИННИК ЗМІНИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ США.....	89
КРОХМАЛЬ Наталія СОЦІАЛЬНИЙ ПРОЄКТ «ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ 2.0».....	92
ОКРУЖКІН Максим ШУСТ Наталія ВПЛИВ МЕДІА НА ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОГО СТЕРЕОТИПУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	95
ПРИХОДЬКО Сергій МІСЦЕВА ДЕМОКРАТІЯ: НОВІ ВИКЛИКИ.....	98
ПОРЕМСЬКИЙ Микита МІГРАЦІЙНА КРИЗА ЄВРОПИ ЯК ВИКЛИК СТАБІЛЬНОСТІ ДЕРЖАВ ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ.....	101
ЧЕРЕП Алла ВОРОНКОВА Валентина ФІЛОСОФІЯ ГЛОБАЛЬНОГО ПОРІВНЯЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ЕПОХУ ЦИФРОВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.....	104

ЕТИЧНИЙ ДИСКУРС В СУЧАСНИХ НАУКАХ І ПРОФЕСІЙНИХ ПРАКТИКАХ

МОРОЗОВ Андрій

РОГОЖА Марія

ТРАНСЦЕНДЕНТАЛЬНІ «ТАК» І «НІ»

ЯК ДЖЕРЕЛО МОРАЛІ 108

Dr. YENIYOL Aziz

Assoc. Dr. KARAKAYA Handan

WOMEN FROM THE PERSPECTIVE OF RELIGION

AND SOCIAL LIFE 111

КОРНІЄНКО Анастасія

БОРОВСЬКА Людмила

ЕТИЧНИЙ ДИСКУРС У ПИТАННІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ 115

БІРЮК Максим

НЕРІВНІСТЬ ЯК СПРАВЕДЛИВІСТЬ У ФІЛОСОФІЇ

КОНСЕРВАТИЗМУ: АКТУАЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ РЕЦЕПЦІЇ 118

ЗАДОРЖНА Анастасія

ЕТИЧНІ АСПЕКТИ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

У ГЛОБАЛЬНИХ УМОВАХ КРИЗОВИХ ЗМІН 121

СИТНИК Анастасія

КРАСІЛЬНІКОВА Олена

ІМІДЖ ТА РЕПУТАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА:

ВЗАЄМООБУМОВЛЕНІСТЬ ТА ЛОГІКА ФОРМУВАННЯ 125

РЄЗАНОВА Наталія

ІННОВАЦІЇ В КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ

ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ..... 128

ГУДКОВ Сергій

ПОСТПОЗИТИВІСТСЬКА НАУКОВА ПЕРСПЕКТИВА:

ФІЛОСОФСЬКО-ЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ 131

БРИЖНІК Віталій

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРИЧИНИ

ПОЛІТИЧНОГО НАСИЛЬСТВА ЯК ОСНОВНА ТЕМА

ПОВОЄННОЇ АНТРОПОЛОГІЇ МАКСА ГОРКГАЙМЕРА 135

ЄНІН Максим ПРИХОДЬКО Тетяна ОСНОВНІ СФЕРИ ПОЛІТИКИ ІНТЕГРАЦІЇ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ ПРИЙМАЮЧИХ СУСПІЛЬСТВ	141
---	-----

ТАМАЩУК Ян ДОДОНОВА Віра РЕДУКТИВНИЙ ВЕРИФІКАЦІОНІЗМ В АНАЛІТИЧНІЙ ФІЛОСОФІЇ Л. ВІТГЕНШТАЙНА ТА Ф. ВАЙСМАНА	144
--	-----

ВІЙНА ЯК ОРГАНІЗОВАНЕ НАСИЛЛЯ: ІДЕОЛОГІЯ, МОБІЛІЗАЦІЯ, ІНСТИТУТИ

КОЗЬМА Василь ІНСТИТУЦІЙНА СТІЙКІСТЬ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО ВПЛИВУ	148
---	-----

ГАЙДУЧОК Валерія МОРОЗОВ Андрій ВПЛИВ ВІЙНИ НА КУЛЬТУРУ: СВІТОГЛЯДНИЙ КОНТЕКСТ ..	151
---	-----

ПОЛІЩУК Ігор ГЛОБАЛІЗАЦІЯ У ПОЛІТОЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	155
---	-----

СТЕПИКО Валентина УКРАЇНСЬКА СІМ'Я В УМОВАХ ВІЙНИ	158
---	-----

НОВАКОВА Олена ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНІ ЗАГРОЗИ СТІЙКОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В ПЕРІОД ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ	161
--	-----

РОМАНЕНКО Анастасія ГУСЄВА Наталія СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ: ЕТИЧНІ ВИКЛИКИ В УМОВАХ ВІЙНИ	164
---	-----

ОМЕЛЬЧЕНКО Микита ГОРПИНИЧ Ольга ГУМАНІТАРНА КРИЗА ВІЙНИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ.....	168
---	-----

ЛЯКІШЕВА Софія
ЖИЦЬКИЙ Павло
СОЦІАЛЬНИЙ ПОРТРЕТ ЖІНОК-ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВИЦЬ
ЯК ГЕРОЇНЬ СУЧАСНОСТІ..... 171

МІЩЕНКО Анна
ПРОЦЕС ТОТАЛІТАРИЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ РОСІЇ
ЯК ВИКЛИК ДЕМОКРАТІЇ..... 174

БОНДАР Євген
ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО В УМОВАХ ВІЙНИ 177

ЧЕПУРКО Гюльбаршин
РОЗПОВСЮДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-НЕБЕЗПЕЧНИХ
ХВОРОБ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ В УКРАЇНІ..... 179

**СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНІ ВИМІРИ ІНФОРМАЦІЙНО-
ЦИФРОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ: ЕКОЛОГІЧНІ, МЕДІЙНІ
ТА ЕКОНОМІЧНІ ЕКСПЛІКАЦІЇ**

ВОРОНКОВА Валентина
НІКІТЕНКО Віталіна
СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНІ ВИМІРИ ІНФОРМАЦІЙНО-
ЦИФРОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ: ФІЛОСОФСЬКІ ЕКСПЛІКАЦІЇ 184

БІЛОКОПИТОВ Володимир
СУЧАСНІ АСПЕКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ..... 189

БУЗИНСЬКА Дар'я
КИЗИМЕНКО Ірина
ТЕХНОЛОГІЇ ТА КУЛЬТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ:
ФІЛОСОФСЬКІ РЕФЛЕКСІЇ 192

ОСТАПЮК Олександра
КРАСІЛЬНІКОВА Олена
ГЛОБАЛЬНЕ ПОТЕПЛІННЯ ЯК НОВА ЗАГРОЗА
ДЛЯ ЛЮДСТВА..... 195

ГУСЄВА Наталія
ЦИФРОВИЙ ЕТИКЕТ ЯК НОВИЙ ІНСТРУМЕНТ
КОМУНІКАЦІЇ В МЕРЕЖІ..... 198

ПОСТОЙ Олена ГОРПИНИЧ Ольга ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЙ ТА РИНКУ ПРАЦІ	201
КРЕЗЕ Олексій ЛЮДСЬКА СВІДОМІСТЬ І ЦИФРОВА РЕАЛЬНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ	205
ЩЕРБАК Геннадій МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НАПРАЦЮВАНЬ ПОВЕДІНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ КОМЕРЦІЙНИХ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ	208
ІГНАТОВ Нікіта ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОГО ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ	211
АНДРІЄВСЬКА Катерина КРОХМАЛЬ Наталія ЕКОЛОГІЧНІ ЦІННОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ	215
КУРИЛОВ Станіслав КРОХМАЛЬ Наталія ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА СОЦІАЛЬНИЙ ПОРТРЕТ ПІДПРИЄМЦЯ	218
ПАДУН Даша ЄНІН Максим БУЛІНГ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ: ПОШИРЕНІСТЬ ТА ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ	220
ГОНЧАР Максим РЕВОЛЮЦІЯ ДАНИХ. ЦИФРОВЕ МАЙБУТНЄ ТА СЬОГОДЕННЯ	223
МАР'ЄНКО Вікторія ВОРОНКОВА Валентина ВПЛИВ ІНТЕРНЕТ ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ САМОВИРАЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	227

ЧЕРЕДНІЧЕНКО Андрій ГУССВА Наталія ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ	231
---	-----

СЕГЕНЬ Ярослав НОВІ МЕДІА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ МЕДІАРЕАЛЬНОСТІ	234
---	-----

ПАРАДОКСИ ОСВІТИ В «ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ»

КИЗИМЕНКО Ірина ВІРТУАЛЬНА ЕДУКАЦІЯ МАЙБУТНЬОГО: РЕВОЛЮЦІЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ.....	238
--	-----

РАЗІЦЬКИЙ Віталій ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО ТА ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	241
--	-----

КИВЛЮК Ігор ОСВІТА У ВИМІРІ ДІГІТАЛІЗОВАНОГО СУСПІЛЬСТВА: ДОСЯГНЕННЯ ТА ПАРАДОКСИ	244
--	-----

БОНДАР Тетяна ПРІОРИТЕТИ СУЧАСНОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ	248
--	-----

ХМАРУК Кристина КРАВЧЕНКО Алла SMART-ОСВІТА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ. ПАРАДОКСИ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ	252
--	-----

ГОРПИНИЧ Ольга КОМПАРАТИВІСТИКА ТА ПОРІВНЯННЯ В СОЦІАЛЬНИХ НАУКАХ	255
--	-----

БЕЛІНСЬКА Марина РАЗІЦЬКИЙ Віталій ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ДОБУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	258
--	-----

МАСЛІЙ Анастасія КРОХМАЛЬ Наталія СУПЕРЕЧНОСТІ ОСВІТИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	261
---	-----

КАРАЩУК Микола ВЛАДА І ЗНАННЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СВІТІ.....	264
---	-----

ВИДРИЧ Тетяна ШУСТ Наталія ІНФОРМАЦІЙНИЙ ФАСТ-ФУД ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ СМІТТЯ	267
---	-----

КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГУМАНІТАРНИХ НАУК: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

ЛЕОНТЬЄВ Іван ЕКСКЛЮЗИВНІСТЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПОЛІТИЧНОЇ СВОБОДИ	271
--	-----

ЛІПІН Микола ЛІДЕРСТВО ТА ІНКЛЮЗІЯ У ДЕЦЕНТРОВАНОМУ СВІТІ	273
---	-----

СКЛЯР Олена, МІЩЕНКО Анна МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНСТИТУТУ ПАРЛАМЕНТУ В РАМКАХ КОНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ ПОЛІТИЧНИХ КРИЗ.....	277
--	-----

БОРОВСЬКА Людмила ЩОДО ГУМАНІСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КУЛЬТУРОЛОГІЇ.....	280
--	-----

ВІСЬКО Ганна ФЕДОРЧЕНКО-КУТУЄВ Павло СОЦІУМ БРЕТАНІ ПЕРЕД МОДЕРНІЗАЦІЄЮ: КОНФЛІКТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НАЦІОНАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА У XVII СТОЛІТТІ	284
---	-----

Список використаних джерел

1. Свиридчук Юрій. РФ заздалегідь планувала розкратити українське продовольство. Суспільне. Новини. URL: <https://suspilne.media/619007-rf-zazdalegid-planuvala-rozkradati-ukrainske-prodovolstvo/> (дата звернення: 16.03.2024).
2. Ясінська Т.В., Найчук-Хрущ М.Б. Вплив пандемії COVID-19 на глобалізаційні процеси у світовій економіці. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2021. Випуск 4 (31). С. 9–15.
3. Amosha O., Pidorycheva I., Zemliankin A. Trends in the World Economy Development: New Challenges and Prospects. *Science and Innovation*. 2021. Vol. 17. No 1. P. 3–17. DOI: 10.15407/scine 17.01.003.
4. Leibovici F., Santacreu A. The Dynamics of the U.S. Trade Deficit During COVID-19: The Role of Essential Medical Goods. URL: <https://research.stlouisfed.org/publications/economic-synopses/2020/09/16/the-dynamics-of-the-u-s-trade-deficit-during-covid-19-the-role-of-essential-medical-goods> (дата звернення: 16.03.2024).
5. Ott M. US trade deficit up 1,9 % in January on record goods imports. Associated Press. 2021. March 5. URL: <https://apnews.com/article/global-trade-united-states-coronavirus-pandemic-economy-39242e3e19e3f0d29c895ec96f2184cf> (дата звернення: 16.03.2024).
6. Vanacker T., Zahra S., Holmes M. Corporate entrepreneurship, country institutions and firm financial performance. *Journal of World Business*. 2021. Vol. 56. Issue 3. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1090951620300900> (дата звернення: 16.03.2024).

ГУБИЦЬКИЙ Любомир,

д-р іст. наук, доц.,

професор кафедри філософії, соціології та політології,

Державний торговельно-
економічний університет

МЕЛЬНИК Ганна,

канд. іст. наук, доц., доцент кафедри міжнародних відносин,

Київський столичний університет

імені Бориса Грінченка

ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ УКРАЇНИ (2022–2024 рр.)

Зіткнення стратегій епістем передуює сутичкам на полях фантомних, гібридних, конвенційних, ядерних війн. За умови домінуючого пере-

конання сторони, що представляла угруповання, яке певне в стійкості світового порядку завжди залишається загроза недооцінки реваншизму. Семантика стійкості світоустрою потребує згоди супротивників щодо домінування визначених правил співжиття, співробітництва, межі визначено, їх подолання відбувається за озвученої, вербалізованої згоди. Відсутність стійкості, відсутність визнання правил супроводжується варіативністю, множинністю мовчання. Переналаштування симулякрів не передбачає праці з одиницями дійсності, однак очікує врахування можливості.

Стратегеми акторів-гегемонів світової політики схильні мінімізувати потреби, інколи нехтувати запитами когнітивних доброякісних та недоброякісних новоутворень політичних та суспільних інституцій, які вважалися маргінальними. Гегемони-аспіранти у своїх планах не схильні бачити ризики реалізації своїх планів, оскільки не враховують моральних складових, які є найміцнішими основами суспільств держав-супротивників.

Чехія стала однією із держав, яка з перших днів широкомасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 р. розпочала акцію допомоги українським біженцям та збору гуманітарної допомоги для українських регіонів, що постраждали від російських руйнувань. Військово-промисловий комплекс та військовий арсенал Чехії також значною мірою були залучені до задоволення нагальних потреб Збройних Сил України.

Військові дії можливі за наявності сили і засобів. Зусилля протиборчих сторін зосереджуються на заходах, що послаблюють наявний і потенційний арсенал. Дипломатичні, політичні, економічні, розвідувальні, диверсійні заходи викривають кількість, якість (технічні характеристики) усіх родів і видів військ супротивника та його ймовірних союзників. Чехія потрапила під приціл російських спецслужб давно, а з 2014 р. розглядалася як один із західних союзників України. З початком війни Росії проти України 20 лютого 2014 р. одними із цілей російських агентів стали чеські військові об'єкти, зокрема, склади зі зброєю у м. Врбетіце. Російські агенти Анатолій Чепіга та Александр Мішкін (відомі також як Петров і Боширов) призвели до вибухів на цих складах, зброя з яких могла бути передана/продана Україні [1].

Чеські військові арсенали містять зброю і боєприпаси радянських зразків та натівських стандартів. За каденції Президента Чехії Мілоша Земана (2013–2023 рр.), який займав проросійську позицію, допомога Україні мала декларативний характер. Тому не дивно, що частина чехів звинувачувала його в зradі і підтримала масові акції

протесту 2021 р. Новий Президент Чехії Петр Павел (з 2023 р.), колишній голова Військового комітету НАТО (2015-2018 рр.) займає чітку позицію, яка передбачає всебічну підтримку України у її боротьбі за територіальну цілісність, особливо після широко-масштабного російського вторгнення 24 лютого 2022 р.

Чеське суспільство, підтримуючи прагнення України захиститися від російської агресії, спонукало уряд надавати допомогу. На листопад 2023 р. Міністерство оборони Чехії відзвітувало про передачу українським партнерам зброї (гелікоптерів, мінометів, танків, самохідних гаубиць, БМП, короткоствольної та довгоствольної вогнепальної зброї) та набоїв до них на суму 6 млрд. крон (241,5 млн. євро) [2]. Чехи надали ЗСУ зенітно-ракетні комплекси «Стріла», РСЗВ RM-70 Vampire, САУ DANA [3]. На частину з переданої Україні військової техніки з Чехії, кошти переказав ЄС. Так, в січні 2023 р. на рахунки міністерства оборони Чеської республіки було переказано першу компенсацію від Європейського Союзу через Європейський фонд миру у розмірі 6,5 млн. євро. А до 2027 р. через вказаний фонд Чехії буде відшкодовано 1,9 млрд. крон [4]. Окрім того, міністр оборони Чехії Яна Чорнохова повідомила, що уряд країни видав Міністерству оборони України ліцензії на комерційні постачання військової техніки на загальну суму 117 млрд. крон (4,7 млрд. євро) [5].

По завершенні українського контрнаступу влітку 2023 р. поступово ініціатива на полі бою перейшла до російської армії, яка розпочала у жовтні наступ на Авдіївку (Донецька обл.). Успіхи у районі Авдіївки зумовили до загального наступу російського угруповання військ по всій лінії фронту. Висока інтенсивність бойових дій супроводжується великими втратами як особового складу, так і озброєння. Ситуація ускладнилася неможливістю закрити постачання українській армії обіцяного очільниками ЄС у 2023 р. 1 млн. артилерійських снарядів. Реалії залишаються такими, що до березня 2024 р. реально буде надано лише 600 тис. артилерійських боєприпасів, а загальна кількість обіцяних набоїв буде готова лише на кінець 2024 р. (згідно із заявою Ж.Борреля, 7 лютого 2024 р.) [6].

За таких скрутних для ЗСУ обставин та за умов невизначеності із продовженням американської допомоги, великою надією відгукнулася ініціатива Президента Чехії Петра Павела (середина лютого 2024 р.) про знаходження 800 тис. артилерійських снарядів, які можна купити в країнах, що не входять до ЄС. Профінансувати чеську ініціативу можливо погодилися уряди Нідерландів, Франції, Німеччини та Канади [7].

Чехія взяла на себе посередницьку роль у постачанні Україні необхідних зразків зброї та боєприпасів. Так, 19 вересня 2023 р. в кулуарах «Рамштайну» Чехія уклала угоду щодо фінансової підтримки Данією та Нідерландами постачання танків, гаубиць, стрілецької зброї, БМП, засобів ППО, РЕБ, боєприпасів [8]. Такою роллю Чехії збирається скористатися Греція. Про це з'явилася офіційна заява у березні 2024 р. [9].

У межах загальноєвропейської Місії EUMAM у 2023 р. вишкіл на чеських полігонах пройшли 3240 українських військовослужбовців, у 2024 р. заплановано вишколити ще 4000 українців [10]. Чехія долучилася до міжнародної Коаліції розмінування України (лютий 2024 р.).

Висновок: таким чином, схильність допомогти потребуючому і жертві агресії виявилися найважливішою спонукою до дії для чеського уряду та суспільства. Україна завжди пам'ятатиме дружню допомогу і стане на захист інтересів Чехії, цінностей свободи, верховенства права, у разі зміни міжнародної обстановки.

Список використаних джерел

1. Агентів-убивць, які труїли Скрипаля й підривали склад у Чехії, в РФ підвищили. Texty.org.ua. 06.05.2021. URL: <https://texty.org.ua/fragments/103526/ahentiv-ubyvc-yaki-truyily-skrypalya-j-pidryvaly-sklad-u-chehiyi-v-rf-pidvyshly/> (дата звернення: 16.03.2024).
2. Захарченко Ю. Чехія оприлюднила перелік військової допомоги Україні з початку війни. Факти. 2023. 10 Листопада. URL: <https://fakty.com.ua/ua/svit/20231110-chehiya-oprylyudnyla-perelik-vijskovoyi-dopomogy-ukrayini-z-pochatku-vijny/> (дата звернення: 16.03.2024).
3. Яку військову допомогу Чехія вже давала Україні, і що ще може дати по зброї. Defense Express: Інформаційно-консалтингова компанія. 2023. 07 липня. URL: https://defence-ua.com/people_and_company/jaku_vijskovu_dopomogu_chehija_vzhe_davala_ukrajini_i_scho_sche_mozhe_dati_po_zbroji-12132.html (дата звернення: 16.03.2024).
4. ЄС перерахував Чехії першу компенсацію за військову допомогу Україні. Фінансовий клуб: Інформаційне агентство. 2023. 26 січня. URL: <https://finclub.net/ua/news/yes-pererakhuvav-chekhii-pershu-kompensatsiiu-za-viiskovu-dopomohu-ukraini.html> (дата звернення: 16.03.2024).
5. Хлюдзинський В. Чехія надасть Україні військову техніку на суму майже 5 млрд євро, – Міноборони країни. Уніан: Інформаційне

- агенство. 12.12.2023. URL: <https://www.unian.ua/war/chehiya-nadast-ukrajini-viyskovu-tehniku-na-sumu-mayzhe-5-mlrd-yevro-minoboroni-krajini-12481941.html> (дата звернення: 16.03.2024).
6. Кричковська У. ЄС розраховує надати Україні понад мільйон боєприпасів до кінця 2024 року – Боррель. Liga.net. Інформаційне агенство. 2024. 7 лютого. URL: <https://news.liga.net/ua/politics/news/yes-rozrakhovuie-nadaty-ukraini-ponad-milion-boieprypasiv-do-kintsia-2024-roku-borrel> (дата звернення: 16.03.2024).
 7. Стеценко С. Мільйони євро на снаряди та дрони: як Чехія знаходить нові шляхи допомоги Україні. *Радіо свобода*. 12.03.2024. <https://www.radiosvoboda.org/a/yak-chekhiya-prodovzhuye-dopomahaty-ukrayini/32857308.html> (дата звернення: 16.03.2024).
 8. Вонс Р. Дві країни профінансують військову допомогу Україні від Чехії. *Главком*. 19.09.2023. URL: <https://glavcom.ua/world/world-politics/dvi-krajini-profinansujut-vijskovu-dopomohu-ukrajini-vid-chekhiji-957413.html> (дата звернення: 16.03.2024).
 9. Левакін М. Греція постачатиме Україні зброю і боєприпаси за посередництва Чехії: готується двостороння угода. *Obozrevatel.com*. 15.03.2024. URL: <https://war.obozrevatel.com/ukr/gretsiya-postachatime-ukraini-zbroyu-i-boepripasi-za-poserednitstva-chehii-gotuetsya-dvostoronnya-ugoda.htm> (дата звернення: 16.03.2024).
 10. Чеська Республіка надала Україні військову допомогу на більш як шість мільярдів чеських крон. Посольство Чеської республіки в Києві: офіційний сайт. 20.02.2024. https://mzv.gov.cz/kiev/uk/x2005_11_03/x2024_02_22.html (дата звернення: 16.03.2024).

ЗАПОРОЖЕЦЬ Олександр,
аспірант, Державний торговельно-
економічний університет

ДЕМОКРАТІЯ ПІД ТИСКОМ: АНАЛІЗ АНТИДЕМОКРАТИЧНОГО РУХУ У СУЧАСНІЙ ПОЛІТИЦІ ЄВРОПИ

Вкрай важливо відслідковувати антидемократичний вплив правих партій для того щоб не повторити помилок минулого адже сучасний правий популізм у ЄС має багато спільних рис з авторитарними режимами і рухами, в тому числі міжвоєнного періоду і фашистського спрямування: націоналізм, сильне лідерство,